

Naročnina

— za leto 30 Din, polletno 15 Din,
— za inozemstvo letno 60 Din.

Posamezna številka 1 Din

UREDNIŠTVO — UPRAVA:
pri g. Jos. Benko v M. Soboti
telefon številka 8.

Štev. rač. poštne hran. 12.549

Izhaja vsako nedeljo

MURSKA KRAJINA

Tednik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Cena oglasov

Na oglasni strani; cela stran 800
Din, pol strani 400 Din. — Cena
malim oglasom do 30 besed 15 Din
vsaka beseda več 1 Din. — Med
tekstom vsaki oglas 15% dražji.
Pri večkratnem oglaševanju popust.

UREDNIŠTVO in UPRAVA
v Murski Soboti.

Rokopisi se ne vračajo

V. LETO

Murska Sobota, 19. januarja 1936.

ŠTEV. 3

Svetovno gospodarstvo

V znamenju počasnega zboljšanja konjunktura je za svetovno gospodarstvo minulo preteklo leto. To seveda ne velja za vse države enako. Izvzete so predvsem države zlatega bloka, (Francija) kjer se je položaj v preteklem letu celo zaostrial radi vprašanja valute, ki jim je delala hude preglavice. Države zlatega bloka stoje na razpotju: ali naj potisnejo višino cen svojih izdelkov in pridelkov tako nizko, da bodo v skladu z nižjimi svetovnimi cenami, ali pa da znižajo vrednost svojega denarja.

Najhujši sunek v tem pogledu je v preteklem letu doživela Francija, ki je prestala v mesecu maju hudo valutno krizo. Francoska vlada je s sodelovanjem Francoske banke z velikimi žrtvami odbila napad mednarodne spekulacije na frank, ter so dosegli, da so svoj denar obdržali na zlati podlagi. Na stotine odredb je izšlo, da bi se zaščitil frank, uspehi pa so bili malenkostni. Francosko denarstvo je moralo preživeti še eno krizo, zlato se je zopet odtekalo iz države in Francoska banka je izgubila na ta način za okrog 50 milijard dinarjev v vrednosti našega denarja. Nevarnost pa še danes ni odstranjena.

Vprašanje francoskega franka je danes eno najvažnejših vprašanj svetovnega gospodarstva, saj predstavlja precejšnjo oviro za razvoj svetovne gospodarske konjunktura, ker onesposablja poleg Francije tudi druge države zlatega bloka, konkurenčno sposobnost na svetovnih tržiščih.

Med države, kjer so se tržne razmere in njihova izraba (konjunktura) zboljšale, spada poleg Zedinjenih držav zlasti Anglija. Izbruh vojne v Afriki je deloval na svetovno gospodarstvo deloma ovirajoče, deloma pa je prineslo poživljenje. Slednje gre na račun oboroževanja in z večjim nakupom sirovin zaradi preskrbe za primer kake vojne nevarnosti. V mnogih državah, zlasti sosednih državah Italije, pa so vsled uvedenih sankcij nastopile gospodarske težave. Med države, ki so radi sankcij najhujše prizadete, spada na prvo mesto naša država. Prekinili so se trgovinski odno-

šaji in kakšne posledice bo imelo to, zaenkrat še ni mogoče presoditi. Če nam ne bo uspelo pri ostalih državah, ki se udeležijo sankcij, najti primerne nadomestila za Italijo, tedaj moramo računati z velikimi težkočami, zlasti v naši banovini, ki je glede sankcij najbolj prizadeta (živina, lesitd.)

Značilno za preteklo dobo v svetovnem gospodarstvu, pa je dvig cen poljedelskih pridelkov. Žitna letina tudi v preteklem letu ni bila baš na višini. Narastla pa je prodajna možnost, povpraševanje po žitu je postalo večje in vse to je vplivalo na cene produktov. Vzrok tega je tudi v porastu prebivalcev. Po računih zavoda za proučevanje konjunktura v Berlinu, se je prebivalstvo na zemlji od leta 1928. povečalo za

okrog 10 procentov. Na podlagi statistik je pričakovati, da bodo do prihodnje letine svetovni agrarni trgi razbremenjeni in da bodo izginile že slednjič zaloge žita, ki so se nagrmadile v pretekli dobi. Upanje je, da bodo še v letošnjem poletju žitne zaloge padle na stanje iz leta 1929. Posledice tega bodo dvig cen do dostojne višine, ki bodo v marsikaterem oziru izboljšale težko stanje našega kmeta.

In še nekaj je treba poudariti: V Ameriki, na Japonskem, v Angliji pa tudi drugod se je zopet pričelo z velikimi javnimi deli. Brezposelnost se zmanjšuje. Zaposlenost delavstva, obrtnikov itd. pa tudi donašajo ugodne posledice za vse svetovno gospodarstvo.

POLITIKA

O nesoglasju v JRZ . . . „Resnica je, da so se pojavile tudi sedaj neke nepravilike, ki so izzvale nesporazum med izvršnim odborom JRZ in nekaterimi osebami. Ti spori so pa brez načelne važnosti. Danes ne more nihče postavljati vprašanja, ali gre s politiko vlade, ali pa s politiko glavnega odbora bivše radikalne stranke, ker sploh ne gre za dve različni politiki. Do kongresa ima v JRZ vrhovno oblast izvršni odbor, kateremu se morajo pokoravati vsi pristaši JRZ.“ Tako je izjavil na nekem shodu minister Jankovič.

JRZ v Sloveniji. O tem je izjavil minister dr. Krek sledeče: Vsi shodi so pokazali, da je ljudstvo v Sloveniji zbrano v JRZ. Dr. Korošec uživa neomejeno zaupanje množice, ki se strinja z delom JRZ. „Obšel sem vse srece“, je nadaljeval dr. Krek, „o katerih govore, da so ogroženi od mačkovcev, ter ugotovil na ilcu mesta, da stoje ti slovenski srezni strnjeno v taboru JRZ, in da odklanjajo vsako misel na to, da bi se priključili, dr. Mačkovem hrvaškemu pokretu.“

V Čakovcu se je preteklo nedeljo vršila konferenca zaupnikov pristašev dr. Mačka. Konferenci je predsedoval odvetnik dr. Odič, ki je obširno poročal o političnem položaju in o načrtih dr. Mačka. Konference se je med drugim udeležilo 6 delegatov iz lendavskega in 10 delegatov iz mursko-soboškega sreza.

Protikomunistični odbor, se je osnoval v Beogradu z nalogo, pobijati komunistično nevarnost v naši državi.

Za avtonomijo Vojvodine so se potegovali nekateri prenapeti politiki, radi česar je prišlo do špota v sami opoziciji. Sedaj se je zbralo 80 uglednih kulturnih in javnih delavcev, ki so ostro nastopili proti taki nameri.

Stiki med dr. Mačkom in srbijskim delom izvenparlamentarne opozicije so bili že dalje časa zelo slabi. Sedaj so se nekatere ovire odstranile in sestanki obojestranskih delegatov se bodo v kratkem zopet nadaljevali.

Jevtič bo imel v kratkem velik shod v Sarajevu, ki bo prvi večji politični nastop g. Jevtiča po njegovi politični katastrofi.

Narodna skupščina se bo po pisanju časopisov sestala v ponedeljek 20. t. m. Politični zakoni v tem zasedanju še ne bodo predloženi parlamentu. Kdaj se bo sestal senat, zaenkrat še ni določeno.

Banovinski sveti, bodo po vseh iz vladnih krogov, sklicani v začetku meseca februarja. Razpravljali bodo o banovinskih proračunih.

Po vsej državi je JRZ razvila v preteklem tednu veliko delavnost, ter je imela vse polno shodov in konferenc. V naši banovini so bili tri shodi te stranke v Beli krajini, na katerih je bil navzoč minister dr. Krek.

Prav tako delavnost je bilo opaziti tudi v Srbiji, kjer je treba omeniti shode ministra dr. Jankovića v Caribrodu in Pirotu ter shode ministra Cvetkovića v Skoplju, Prištini, Tetovu, Kičevu i. t. d.

Konferenca zastopnikov gospodarskih zbornic iz vse države se je

pričela v Beogradu. Konferenca ima nalogo zavzeti stališče glede novega trgovskega zakonika, ki je sedaj pred narodno skupščino.

Po zgledu Balkanske zveze v svrhu enotnega nastopa v mednarodni politiki bo v najkrajšem času podpisan pakt med Turčijo, Perzijo, Irakom in Afganistanom. Prednjeazijski blok bo navezal najtesnejše stike z Balkansko zvezo in Mala antanto ter bo tako postal važen činitelj miru v prednji Aziji.

Za ojačenje gospodarskega sodelovanja med Japonsko in Italijo, se slednja silno trudi, ki ima poleg tega v načrtu še ustanovitev zveze držav, ki so proti Društvu narodov. V tej zvezi naj bi bili predvsem Italija, Nemčija, Japonska in več drugih manjših držav.

V Ženevi se bo v ponedeljek sestal svet in oba abesinska odbora Društva narodov, k ponovnim razgovorom, da se že slednjič ustavijo sovražnosti v Abesiniji. Značilno je, da so Italijani pripravljani na pogajanja, o katerih še pred kratkim niso hoteli ničesar slišati. V to jih silijo kritične razmere, v katere je zašla njihova vojska.

Vsled nastalega deževja ni bilo na abesinskih bojiščih večjih bitk. V majhnih oddelkih napadajo Abesinci predvsem ponoči slabše utrjene italijanske postojanke, ter jim povzročajo stalno velike izgube.

Abesinci so izvabili v zasedo velik italijanski oddelek, katerega so skoro popolnoma uničili. Od 1500 Italijanov se jih je rešilo samo okoli 100. Abesinci so zaplenili 10 tankov.

Radi velikih izgub so v italijanski koloniji Eritreja in Somalija pozvali pod orožje vse moške prebivalce, ki so sposobni za vojaško službo. Ta ukrep je bil izdan, ker hoče italijanski poveljenik za vsako ceno ustaviti nadaljnje prodiranje abesinskih čet na severu.

Doslej so abesinske čete zaplenile že 24 tankov, ki so vsi v tako dobrem stanju, da so ustanovili poseben tankovski oddelek.

Mussolini se je na zahtevo maršala Badoglia odločil poslati v vzhodno Afriko nadaljnih 100.000 vojakov.

V Španiji je bil razpuščen parlament. Volitve bodo 16. februarja.

Nemčija namerava z vojaštvom zasesti Porenje, kljub pogodbi, v kateri je obljubila, da v to ozemlje, ki je tik francoske meje, ne bo pošiljala ne vojakov in ne gradila trdnjav.

O razdolžitvi kmeta.

Minister za gradnje dr. Marko Kožul je na zborovanju dolžnikov v Subotici, izvajal med drugim:

Tako zvani pokret dolžnikov je segel že preko vse države. Danes je to že pokret, s katerim se mora resno računati. Denar mora priti v poštene roke, ker more samo tako uspešno vršiti svoje veliko poslanstvo. Pri nas vlada egoizem kapitala. Danes je skritega do 2 milijardi denarja, ki je tako odtegnjen gospodarstvu. Najpreje so odirali ljudstvo s previsokimi obrestmi, sedaj pa skrivajo denar in škodujejo tako našemu gospodarstvu. Vrniti se moramo v tiste čase, ko smo se zadolžili, to pa na ta način, da povišamo cene poljedelskih proizvodov na višino dobe, ko so kmetje najemali svoje dolgove. Potem ne bo treba črtati dolgova, ker jih bodo kmetje z lahkoto plačali. Ako se to ne zgodi, potem se morajo dati vsem dolžnikom brez razlike enake ugodnosti, kakor jih imajo kmetje s kmetško zaščito. Narodna skupščina mora takoj pristopiti k reševanju tega vprašanja z primernimi zakoni.

Kam bo vojna privedla Italijo?

Neki angleški časopis poroča, da znašajo vojni izdatki Italije do sedaj od 300 do 400 milijonov funtov, to je do 90 milijard dinarjev. Po računih ameriškega konzula v Rimu pa znaša proračunski deficit Italije v prvih treh mesecih tekočega proračunskega leta 27,7 milijonov funtov. Samo za prevoz skozi Sueški prekop je plačala Italija do 25. septembra t. l. nad 340 milijonov dinarjev. Angleški list zaključuje svoja izvajanja z mnenjem, da bo vojna spravila Italijo v tako brezizhoden

finančni položaj, ki bo napravil vojni prejkonec, kakor pa bi si kdo mislil.

Postavitev spomenika

V Murški Soboti se je ustanovil odbor, ki si je nadel plemenito nalogo postaviti tragično preminulemu dnevnicarju šoferju Lukašek Josipu nagrobni spomenik. Ker pa Lukašek ni bil nikjer zavarovan ter so njegovi prihranki, vsled svoje dobrosrčnosti, komaj zadostili pogrebne stroške, se je odbor odločil, da med ljudstvom izvrši nabiralno akcijo. Odbor apelira na vse tiste, ki so kedaj zaupali svojo varnost v roke nepozabnega Lukaška, da prisrčno prispejejo z majhnim darom tej plemeniti akciji v pomoč. Prispevke bodo pobirali poštni uslužbenci. V slučaju, da bi se kdo prezrl, prosimo, da stopi k svoji najbližji pošti ter plača svoj prispevek za nagrobni spomenik tragično preminulega Lukaška.

Nekaj števil o naši državi

V državni izdaji je izšel statistični letnik 1933, iz katerega posnemamo, da je imela Jugoslavija ob koncu leta 1933 že 15.000.000 prebivalcev, dočim jih je štela ob zadnjem ljudskem štetju 1931 še 13 milijonov 934.038. Naša prostrana morska obala ima 914 otokov in otočičev, od katerih je 829 naseljenih. Da je narod zdrav, priča veliko število nad 100 let starih starcev, ki smo jih imeli lani 4000. Od teh je bilo 62 starih 120 let. Jugoslavija ima 1.000.000 žensk več nego moških. Največ nezakonskih otrok in sicer nad 24.000 je bilo rojenih leta 1930. Leta 1933 je bilo sklenjenih 12.000 civilnih zakonov.

DOMAČE VESTI

MIMO NAS

Naša Sobotica ima mnogo ulic in cest. Na nekatere smo navozili kamenje, na druge zopet leš, drugod pa smo pustili take kakor jih narava sama ustvarja, ki je z blatom kaj radodarna. Da je temu res tako, je treba pogledati v Grajsko ulico. Človek je naravnost vznemirjen nad tako blato zbrano v tako majhnem predelu in občuduje igro narave, ki je na enem koncu scurljala toliko brozge, v vseh barvah in gostotah, v vseh oblikah in višinah, da res ne veš katero izmed teh lastnosti bi bolj občudoval.

In na koncu blatne ravnine stoji ves zamišljen Zdravstveni dom. Kaj ne bi bil? Saj pogreša mostove do svojih dur, ker se pač dobro zaveda, da stometerski skoki od suhih tal do njegovega praga je prevelika zahteva za človeštvo, četudi živi v dobi športa.

Saj proti blatu samemu nismo. Naj bo kjer je in nič nas ne briga. Niti v bližino ne gremo, ker smo pač občutljivi za svoja obuvala, obleko in nas dela nervozne če se blatne kaplje pri vsakem močnejšem koraku vsedajo na naš obraz, od koder jih potem moraš luščiti z nohtom. To je neprijetno! In vsega tega pa se skoro ne moreš izogniti če imaš opravke v Zdravstvenem domu in skušaš prodreti do nje, magari s severa, juga, vzhoda ali za-

hoda. Povsod je enako. In še precej ljudi hodi vsaki dan tja. Radi zdravljenja oči. Mogoče se je pa mislilo, da ti itak dobro ne vidijo kod stopajo. Mogoče je to res, za to pa ima človek v svojem inventaru še tudi občutke. In ti so neprijetni preden dospesh do cilja.

Mogoče se bi dalo najti izhoda na ta način, da bi vsem posetnikom Zdravstvenega doma priporočali naj hodijo po starem grajskem zidu, ki je še edini prostor daleč na okrog, ki je brez blata. To bi bila najcenejša rešitev.

Murska Sobotica:

— Smrt. Prejšnji petek je ob 4. uri zjutraj po dolgem mučnem trpljenju, v 65 letu starosti preminula ga. Kovats Irena, roj. Berke, soproga tuk. evang. seniorja. Priljubljenost in spoštovanje, katerega je uživala pokojnica v vseh krogih tukajšnjega prebivalstva, je pokazal veličastni pogreb, ki se je v soboto v popoldanskih urah vil izpred hiše žalosti na tukajšnje pokopališče. Na zadnji poti, so jo poleg globoko užalostjenih svojcev, spremljali odlični civilni in vojaški predstavniki tuk. oblasti in uradov, množica meščanov,

posebno mnogo pa je bilo okoliškega prebivalstva, ki je prihitelo od blizu in daleč, da se zadnjč poslovi od rajne. Poleg cerkevnege pevskega zbora ji je v slovo zapel tudi sok. pevski zbor pod vodstvom g. nadzornika Velnerja. — Globoko potrta družini naše iskrene sožalje. - N. v m. p.

— Potres. Prejšnjo sredo se je čutil pri nas precej močan potresni sunek. Nekako po peti uri se je lahko stresla zemlja, tako da se je ponekod v sobah premaknilo pohištvo in da je zazvenela posoda v omarah. Potres je trajal le nekaj sekund. Ker je bil baš istega dne popoln lunin mrk, so spravljali ljudje potres z tem v zvezo, kar je pa seveda brez vsake podlage.

— Gibanje prebivalstva. V rim. kat. župniji je v preteklem letu umrlo 160 oseb, izmed teh 60 v bolnišnici. Rojenih je bilo 153, pred oltar pa je stopilo 43 parov. — V evangeličanski verski občini se je rodilo 28 dečkov in 23 deklic, skupaj 51. Umrlo je 23 moških in 20 žensk, od teh v bolnišnici 11 oseb, skupaj 43. V preteklem letu je bilo 15 porok. — Nadrabinat Murska Sobotica, ki obsega vso Dravsko banovino, razven sreza Dolnja Lendava, izkazuje 4 smrtne slučaje in to: Maribor 1, Ljubljana 1, Petrovci 1, Celje 1. Šest rojstev: Cankova 1, Maribor 2, Ljubljana 2, Celje 1. V preteklem letu so bile štiri poroke in to v Murški Soboti. — V nadrabinatu Murska Sobotica, katerega že nekaj let vodi nadrabinar g. dr. Roth, je nad 600 duš. Izmed vernikov sta v preteklem letu dva prestopila (1 m. 1 ž.) v drugo vero.

— Iz delovanja Kola jugosl. sester v M. Soboti. Kakor vsako leto, tako je tudi letos obdarilo Kolo jugosl. sester mnogo revne dece in družine z obutvijo, oblekami, živili i. t. d. Te dni pa je še naknadno obdarilo 14 revnih učencev tuk. osnovne šole, 16 siromašnih bolnikov v naši bolnišnici z toplo obleko, perilom oziroma obutvijo. Da je izvedlo to plemenito akcijo, gre zahvala naši bankski upravi,

Abesinsko bojišče

Borba z tanki

Kako se Abesinci borijo proti italijanskim tankom, nam zanimivo pripoveduje nemški vojni poročevalec, ki se nahaja v glavnem stanu generala Nasibuja v Džidžigi na južni fronti. On je dogodek, ki ga je popisal, sam videl, ker se je nahajal pri oddelku Abesincev, ki so napadli italijanski oddelek tankov na tej fronti.

Osem italijanskih tankov, ki imajo vsak po dva moža posadke, je brzelo proti severu. Od spredaj je vozil tank italijanskega kapitana, ki je streljal s svojimi strojnimi, toda Abesincev ni bilo videti. Solnce neusmiljeno ripeka, visoka stepna trava, pomešana z grmičevjem, pa zakriva obzorje. Od ranega jutra do opoldne so ti tanki prebrzeli že 180 km v najhujšem žaru, ne da bi videli sovražnika. Ker je italijanski kapitan zaradi tega mislil, da je zrak čist, je ustavil svoj vodilni tank in izstopil, da se orientira ter se ohladi od strahovite vročine, ki vlada v tem peklenskem železnem stroju. Ostalih sedem tankov mu je sledilo v

razdalji po sto metrov. Kapitan in njegov spremljevalec sta odprla vse zaklopnice tanka, popila požirek vode in začela študirati karto.

Kar naenkrat nekaj zašumi v zraku, in zadeta od več sulic, sta se kapitan in njegov spremljevalec zgrudila v puščavski pesek. Vse okrog je vladala smrtna tišina, Abesinci pa ostanejo zakriti za grmičevjem in čakajo. Že se bližata nadaljna dva tanka. Posadka misli, da ima vodilno vozilo napako, in ker ne dobi nobenega odgovora na svoje klice, takisto zapusti svoja dva tanka. Toda tudi nje zadene ista usoda kakor njihovoga vodnika in njegovoga spremljevalca. Abesincev ni nikjer videti, toda njihove sulice so prebodle tudi te štiri možje. Iste usode je deležnih tudi ostalih pet tankov, oziroma deset mož njihove posadke. Glasno ragljaje so se pripeljali, zdaj pa stoje nepremično, nesrečni vojaki, ki so jih vodili, pa leže mrtvi poleg njih. Samo iz zadnjega avtomobila se je nekemu vojaku posrečilo, da je zbežal, ker so Abesinci mesto 16 mož našli na licu mesta mrtvih samo 15.

Šele po treh dneh je abesinski general Nasibu izvedel za to junaško delo svojih ljudi, ki so poslali k njemu sela z vestjo o svoji zmagi nad eskadro laških tankov. General, ki ni prav verjel, je ukazal, da morajo prinesiti s seboj strojnice tankov kot znamenje svoje zmage. Dasi je med tem preteklo celih sedem dni, so tanki stali še vedno tam, kjer so bili. Abesinci pa so strojnice demontirali in odnesli s seboj v glavni stan abesinskega generala. Čudno je, da Italijani ves čas, to je deset dni, niso ukrenili ničesar, da bi izvedeli, kje tiči njihova eskadra tankov, ki se ni vrnila. Šele po desetih dneh je dal general Nasibu tanke odpeljati, kar ni bilo lahko delo. Sedaj se nahajajo vsi v Džidžigi, kjer jih Abesinci s ponosom kažejo.

Abesinci pa imajo še drug način, kako napraviti tanke neškodljive. Pri tem se morajo pa vojaški sami žrtvovati. Nekaj pogumnih fantov se zgleda prostovoljno, potem pa odhitijo skozi grmičje ter prisluškujejo, kdaj bodo pridrdrali kakšni italijanski tanki. Nato se priplazijo k njim, ne da bi jih Italijani opazili, ter kakor mačke skočijo

nanje. S seboj pa imajo dinamit in zažigalo, s katerim tank skozi to ali ono špranjo razstrelijo v zrak in pri tem tudi sami zletijo v kose z Italijani vred.

Na severni fronti pa se Abesinci proti tankom poslužujejo drugega sredstva. Tukaj, kjer zemlja ni pečena, ampak se lahko izkopljejo globoke luknje, nastavijo tankom pasti, enako kakor jih sicer nastavljajo slonom, ki jih hočejo žive ujeti. Te luknje so štiri metre globoke s popolnoma navpičnimi stenami. Izkopljejo se sredi ceste. Kjer ne opravijo zadosti lopata in cepin, uporabijo tudi dinamit. Luknje se potem skrbno zakrijejo, tako da ni ničesar zapaziti. Večkrat pa cesto tudi umetno na gotovem mestu prestavijo v stran v grmičje, kjer je izkopana luknja, tako da tanki naravnost zapeljejo vanje. Zato zdaj laški tank tečejo samo 25 km na uro. Seveda jim to nič ne pomaga, ako je pas spretno zakrita. Na ta način so Italijani izgubili v prvih mesecih vojne že okoli dva tucata tankov.

ki je Kolu, podpirajoč njih plemenito stremiljenje, priskočilo na pomoč. Skupno število vseh obdarovancev znaša okrog 340, ki so prejeli različna darila v vrednosti nad 12 000 Din. Podružnica Kola jugosl. sester v M. Soboti se tem potem pristrčno zahvaljuje vsem onim, ki so na katerikoli način pripomogli k tako lepi obdaritvi. V prvi vrsti velja zahvala vel. občini M. Sobota, ki je v ta plemeniti namen darovala 1500 Din, krajevni banski upravi, poslancu g. Benko, denarnim zavodom ter vsemu občinstvu, ki se je tako hvalevredno odzvalo njenim nabiralnim akcijam.

— **Opozorjamo** na naznanilo otvoritve prodajalne čevijev tvrdke „Astra“, ki je priloženo tej številki našega lista.

— **Kino.** K zadnji notici smo iz merodajne strani dobili pojasnilo, da so vsi tukajšnji filmi oblastno pregledani ter ni od te strani nobenih zahtev, da se jih mladina ne bi smela ogledati. Mi smo zavzeli načelno stališče proti vsem „šund“ filmom, kakor pa smo zvedeli se taki v Soboti ne predvajajo.

— **Sportni ples.** Te dni smo razposilali vabila za „Jadransko noč“. Če smo radi preobilice dela morda koga prezrli, da ni prejel vabila, prosimo, da ga reklamira pri tajništvu kluba.

S. K. Mura.

— **Nesreče.** Nek fant doma iz Bratonc je s sekuro udaril po glavi Zdravec Mihaela, doma iz Bratonc. Poškodbe so težke in nevarne. — Po nesreči je sosed obstrelil cigana Milner Jožefa iz Fokovec. Dobil je poškodbe na desnem ramenu in na ušesu. — Fantje iz Bakovec so pretepli Prkič Jožefa doma iz Bakovec. — Ponesrečenci se zdravijo na kir. oddelku tuk. bolnišnice.

— **Prihodnja čajanka S. K. Mura** bo v nedeljo, dne 19. t. m. ob 4. uri v restavraciji g. Faflika. Na čajanko, ki bo „generalna vaja“ pred sportnim plesom, dne 1. febr., vabi prijatelje neprisljane zabave — S. K. Mura.

Gornja Lendava:

— **Občni zbori.** V nedeljo 19. januarja ob 15. uri se bo vršil v šoli občni zbor sokolske čete. Vsi funkcionarji naj se pripravijo na svoja letna poročila. Po občnem zboru Sokola bo občni zbor Jadranske straže in Rdečega križa.

— **Prošnje Goričancev.** Zadnje nedeljo je bil v gostilni Maršik sestanek občanov Gor. Lendava, Gor. Slaveče, Rogaševci in Pertoča kjer je banski svetnik g. Bajlec Franc, obširno poročal o sedanjem političnem stanju ter obenem sprejemal želje in prošnje prebivalcev, ki se naj obravnavajo ob priliki zasedanja banskega sveta. V glavnem so se pretresale sledeče stvari: Zgraditev hiralnice v M. Soboti; ustanovitev banovinske trsnice, ki bi odgovarjala našim potrebam. Kat. zemljiški donos se naj pravilno odmeri, izvede se naj pravična klasifikacija zemelje; cena kmečkih pridelkov se naj dvigne; tarifa čiščenja dimnikov se naj zniža. Vozni red se naj uredi tako, da bo direktna

zveza Hodoš—Maribor in nazaj. Do graditve mosta pri Petanjcih naj pride čimprej. Banovinska taksa na orožje, ki služi v obrambo kmet. domov, se naj ukine. Pri javnih delih se naj zaposlijo tudi Goričanci. Dela se naj na tem, da pride čimprej do ustanovitve kmet. zbornice itd. Vse želje so pereče in velike važnosti za naše kraje. Upamo, da si bosta naša gg. banska svetnika, ki sta oba domačina in dobro poznata potrebe naših krajev, prizadevala, da uresničita vsaj delj teh prošenj, ki sta pretresela na tem sestanku.

— **Statistika.** V tuk. rejonu finančne kontrole se je popilo v preminulem letu 61.037 l vina, 95 l žganja in 112 l ruma in likerjev. Za te slabe čase, še dokaj lepe številke!

— **Rogaševci.** Dodatno k dopisu v zadnji številki poročamo, da je občina Rogaševci v preteklem letu posvetila svojo skrb ne samo javnim napravam, pri katerih je izvršila razna manjša in večja dela, ampak poskrbela je tudi za javno varnost. Ker je namreč gasilska četa Rogaševci imela samo dvokolesno brizgalno, jo je občina dala preurediti na štirikolesno ter na ta način prištedila gasilski četi Rogaševci čedno vsoto denarja in iz lastne inicijative preskrbela za hitro pomoč v slučaju morebitnih požarov.

— **Sv. Jurij.** Sedaj, ko smo še na pragu novega leta, bi bilo zelo potrebno, da se vsaj za kratek hip ozremo v preteklo leto in nekoliko „pretuhtamo“ kakšno je bilo naše „napredovanje“ v luči statistike. V fari je bilo v letu 1935. 106 rojstev in sicer 48 oseb moškega in 58 oseb ženskega spola. Z ozirom na leto 1934 smo nazadovali kar za 15 rojstev. Ali ima tudi tu kriza svoje prste vmes? Pač pa se lahko pobahamo z nezakonskimi otroci; teh je bilo v preteklem letu 24; 4 več kot v l. 1934. Tu pa ni opaziti krize! Mogoče so prepogosti „bali“ v fari tudi nekoliko pripomogli k temu — napredku: — Za večno nas je v preteklem letu zapustilo 26 oseb moškega in 30 oseb ženskega spola, skupno 56; tri osebe manj kot v l. 1934. To pa je razveseljivo dejstvo! Ne nazadujemo namreč samo v umrljivosti, ampak umrljivost je v naši fari letos nad 100% manjša od rojstev! V zakonski jarem je „zlezlo“ 26 parov, kar je zopet 100% več kot v l. 1934. V vsej fari je 4802 prebivalcev. — Priznati moramo, da smo „dedci“ v preteklem letu nazadovali! Četudi smo napram smrti nekoliko odpornejši, se je naše število samo v tem letu skrčilo za 6 oseb. Rojenice najbrže dajajo prednost osebam ženskega spola in vsled tega izkazuje statistika rojstev 10 žensk več kot moških.

— **Bogojina.** Čebelarska podružnica v Bogojini bo imela svoj letni občni zbor v nedeljo 2. febr. ob 3. uri popoldne (po večernicah) v prostorih narodne šole. Na dnevnem redu so poročila o delovanju podružnice in volitve odbora. Vabi se vse čebelarje v bližini Bogojine, da pristopijo kot člani k podružnici, ki se je usta-

novila lani meseca junija. Na obč. zboru boste slišali kako velikega pomena je za nas, da smo včlanjeni, ker podružnica skrbi za prospeh čebelarstva, obenem se bo tudi razpravljali o delovanju za prihodnje leto. Čim več nas je, tem močnejši bomo in več bomo dosegli. K obilni udeležbi vabi—Odbor.

Med tednom

DOMA

V Senju je v bližini tamkajšnje škofijske palače izbruhnil velik požar, v velikih lesnih skladiščih tvrdke Murkovič. Škoda se ceni na preko 2 milijona dinarjev.

Iz neznanega vzroka si je 22 letni Franc Roj iz Počenika v Slov. goricah končal življenje. Iz puške si je pognal dum-dum kroglo v glavo, ki mu je lobanjo dobesedno raznesla.

Reka Neretva je radi naglega naraščanja prestopila bregove. Na njivah je ponekod dva metra visoka voda. Iz poplavljenih vasi so še pravčasno spravili živino na planine.

Z vagona, ki je bil že visoko naložen, je zdrknilo kakih 8 metrov dolgo deblo na delavca Smajlića, doma iz Olova v Bosni. Deblo ga je stisnilo k zemlji ter mu zdrobilo in odtrgaló glavo.

Za utrjevanje savske obale pri Sisku je ministrstvo odobrilo kredit 360.000 Din. Popravili bodo nasip pri vasi Boča, ki se je nedavno porušil.

Revna dalmatinska deca, ki žive v naših najsiriromašnejših krajih, je našla dobrotnike v Slavoniji, ki so vzeli v rejo otroke iz najrevnejših krajev Dalmacije in Hercegovine.

700 delavcev v rudniku Resavi je zapustilo delo, ker je podjetje odpustilo kakih 30 delavcev, ki so v rudniku delali že več let.

Pri zasledovanju tihotapcev na planini Crnju nedaleč od Nevesija so padli po nesreči v prepad dva tihotapca in orožnik. Vsi trije so se ubili.

Na sejmu v Brodu sta se stepla dva mlada fanta radi dekleta. Z nožem zaboden je obležal eden izmed njih mrtev na bojišču.

DRUGOD

V Belgiji bodo uradnikom povišali plače za 5 procentov.

Vsled deževja, ki je nastopilo v zadnjem času, so v Angliji velike poplave.

Čisti dobiček češkoslovaške pošte je znašal v preteklem letu 749 milijonov Kč. Radijskih naročnikov je v republiki 770.000. Dohodki iz radija bodo dosegli 81 milijonov Kč.

Največji krompir na svetu so pridelali seveda v Ameriki in sicer v kalifornijskem mestu San Gabrielu.

Težka epidemija spalne bolezni se je pojavila na Japonskem. Doslej je že preko 300 žrtev, preko tisoč oseb pa umira.

Davčna vrednost zemlje, na kateri stoji Newyork in vrednost vseh poslopij znaša 15.952 milijonov dolarjev, to je 640.000 milijonov dinarjev. Letno plačajo meščani samo davka na nepremičnine 32 milijard di-

narjev. Največ davka plačajo seve nebotičniki. Med njimi prvači poslopije radio družbe, ki je cenjeno nad 26 milijonov dolarjev.

Slavni ameriški letalec Lindbergh, ki je prvi preletel ocean z letalom, je pribežal iz Amerike na Angleško, ker so mu ameriški banditi grozili, da mu ugrabijo še drugega sina.

Iz delovanja Združbe trgovcev v Murški Soboti.

Nove poštno tarife med državami Male antante in balkanskega sporazuma

Od 1. januarja dalje veljajo te tarife:

S Češkoslovaško: za pisma do 20 g 3 dinarje, za ostale enote ostane tarifa neizpremenjena. Za vrednostna pisma za vsakih 300 zlatih frankov Din 4.50, knjige, brošure in note za vsakih 50 g Din 0.25, taksa za pakete se zmanjša za Din 3.50 za vsako stopnjo teže od naših terminalnih taks.

Za promet z Romunijo, Grčijo in Turčijo pa veljajo te takse: navadna pisma do 20 g po Din 1.50, za dopisnice Din 1.50, za poslovne papirje za vsak gram Din 0.25, najmanjša taksa pa je Din 1.75, za knjige, brošure in note za vsakih 50 g Din 0.25, za priporočene pošiljke Din, za povratnice po naknadni zahtevi po Din 4.50, za vrednostna pisma ali pakete se plača taksa po vrednosti in sicer za vsakih 300 zlatih fr. Din 4.50, taksa za navadne pakete pa se zmanjša za Din 3.50 za vsako stopnjo naše terminalne tarife.

Država bo izdala pol milijarde državnih bonov za kritje letočih dolgov

Na seji vlade je bilo sklenjeno, da se izda na podlagi čl. 63. finančnega zakona za leto 1934/35 in zakona o proračunskih dvanajstinah za leto 1935/36 uredba o izdaji državnih blagajniških zapiskov v višini 500 milijonov Din za kritje letočih dolgov, ki znašajo za proračunsko leto 1933/34 348 milijonov Din.

Nova uredba se glasi:

Čl. 1. Finančni minister se pooblašča, da izda v svrhu oživljenja narodnega gospodarstva, izplačila prejšnjih državnih obvez in okrepitve gotovine državne blagajne v državi blagajniške zapiske do skupnega zneska 500 milijonov Din.

Čl. 2. — Blagajniški zapiski na podlagi te uredbe se morejo izdati naenkrat ali v več presledkih z rokom, ki ne more biti krajši od 12 mesecev. Ob vsakem roku izplačila, more finančni minister razpisati vpis novih zapiskov, vendar pa skupni znesek vseh izdanih zapiskov ne sme presežati zneska, določenega v čl. 1. te uredbe. Skrajni rok za amortizacijo tega posojila se določa do 31. decembra 1940, do katerega morajo biti izplačani vsi izdani boni.

Čl. 3. — Blagajniški zapiski se glase na prinositelja, a se morejo izdati tudi na ime. Ti blagajniški za-

piski se izdajajo v kosih po 500.000, 100.000, 50.000, 10.000 in 5.000 Din. Finančni minister bo predpisal obliko in besedilo teh zapiskov, kot tudi višino obrestne mere. Obresti se izplačujejo za tri mesece v naprej.

V mejah te uredbe bo določil finančni minister rok vpisov blagajniških zapiskov, določil rok izplačila, njih tečaj (emisijski tečaj), posredniško nagrado za banke ter višino, do katere se bodo izdajali.

Čl. 4. — Potrebni zneski za plačilo obresti, razlik med nominalno vrednostjo in tečajem ter posredniškim dobičkom, kot tudi stroškov za izdajo teh zapiskov, zapadejo na breme obratnega kapitala Glavne državne blagajne, v kolikor niso za nje v proračunu predvidena zadostna sredstva.

Čl. 5. — Za zapadle blagajniške zapiske se ne plačajo nobene obresti. Zapadli blagajniški zapiski zastarajo v 30 letih od roka izplačila zapiskov. Zapadle obresti zastarajo v 5 letih od roka, ko bi morale biti plačane.

Čl. 6. — Blagajniški zapiski, izdani na podlagi te uredbe, se oproščajo vseh sedanjih in bodočih državnih in samoupravnih davščin. Ti zapiski so popilarno varni, ter jih morajo sprejemati tudi državne in samoupravne blagajne na ime kavcij in garancij v njihovi nominalni vrednosti.

Čl. 7. — Izjemoma od čl. 71. točke 2. zakona o delniških družbah iz leta 1896. in ostalih zadevnih veljavnih zakonskih določil in statutarnih predpisov, morejo vse ustanove zavezane na javno polaganje te zapiske knjižiti v svojih letnih bilancah po ceni, po kateri so jih kupili.

Izjava finančnega ministra g. Dušana Letice

O izdaji blagajniških zapiskov je dal gospod minister financ Dušan Letica tisku daljšo izjavo iz katere posnemamo:

Znano je, da boleha državna blagajna na kronični boleznini pomanjkanja obratnega kapitala. Pri nas ni, kakor v večini drugih držav, drž. blagajna bankir proračuna ter ne izdaja bonov, ki bi bili pravi borzni papir in ki bi dovoljevali državi, da bi se posluževala v mesecih večjih državnih izdatkov razpoložljivega denarja na državnem trgu. Breme, ki pritiska na drž. blagajno, je tem večje, ker mora kriti ne samo izdatke po tekočem računu, temveč tudi obveze iz prejšnjih let in za izredne izdatke. Naši proračuni pa so bili v zadnjih letih zaradi krize redno deficitni. Na drugi strani pa je bil predjem 600 milijonov Din, ki jih ima država od Narodne banke kot letni sezonski kredit, že od leta 1932. zamrznjen in se ne more več mobilizirati. Zato država dostikrat ni mogla plačati svojih dobaviteljev. Razumljivo je, da je neizvrševanje teh obvez oviralo vse gospodarsko življenje. Če je finančnemu ministru že v normalnih časih zagotovljen z zakonom obratni kapital pri emisijski banki, je jasno, da se mora pomanjkanje takšnega kapitala v časih krize še posebno težko občutiti.

Cilj nove uredbe, je da poživi gospodarsko življenje s plačilom državnih obvez iz prejšnjih let ter da okrepi položaj drž. blagajne brez kakšnega novega apela na emisijsko banke. Je to samo kreditna operacija, ki se redno uporablja v najbolj naprednih državah.

Če abstrahiramo podedovane letne dolgove, je naša proračunska situacija zdrava. Plasiranje teh bonov na trgu naj samo likvidira preteklost in odpravi trenutne težkoče drž. blagajne, nikakor pa naj ne opogumi fi-

nančnega ministra, da bi se v bodoče posluževal izrednih sredstev za kritje rednih izdatkov. Ker se bodo plačale stare terjatve proti državi z boni, se bodo mogle tekoče obveze države redno plačevati.

Nova uredba pa bo v korist tudi denarnemu trgu. Znano je, da leži po tekočih računih Narodne banke in drugih zavodov na stotine milijonov Din, za katere se dobiva pri Narodni banki samo 1 odstotek obresti. Novi državni zapiski pa bodo nudili zelo veliko ugodnost za naložbe, ker bodo dajali večje obresti in nudili tudi razne fikalne in druge ugodnosti.

Zato je pričakovati, da bodo ne le banke, temveč tudi zasebniki vlagali denar v te zapiske, katerih izplačilo v roku je popolnoma zagotovljeno. Iz dajali se bodo ti boni postopoma v šansah in sicer po potrebi blagajne, toda strogo v mejah dovoljenih 500 milijonov Din.

Po vsej verjetnosti se v letu 1936 ne bodo niti primerom izčrpala vsa emisijska tranša. Podpisovanje teh bonov bo popolnoma prostovoljno in svobodno ter bo vzel te zapiske samo tisti, ki jih bo hotel. Podrobnejše pogoje glede teh zapiskov, njih obrestno mero in emisijski tečaj bo določil pozneje finančni minister po razmerah na denarnem trgu.

Z novimi boni se bo poživila cirkulacija denarja in zmanjšala tezavracija ter se more reči, da bodo pomenili ti zapiski mnogo večjo korist za lastnike bonov, odnosno za narodno gospodarstvo, kakor pa za državo. Končno moram poudariti, da bo ta operacija povečala stabilnost narodnega denarja ter da je popolnoma v okviru rigorozne, pravilne in previdne proračunske in valutne politike.

GOSPODARSTVO

Novi združni zakon

Predlog novega združnega zakona je v zadevnem odboru Narodne skupščine predmet obširnih in mestoma zelo ostrih razprav. Novi zakon pomeni etnotno združno zakonodajo. Ker je združništvo tako denarno kakor tudi nabavljajno in proizvajalno pri nas močno razvito, pričujemo v naslednjem besedilo določb novega zakona, v kolikor je bil na skupščinskih odborovih sejah doslej sprejet.

1. Gospodarska zadruga v smislu tega zakona je društvo z nedoločnim številom članov (zadružnikov), z izpremenljivim številom poslovnih deležev, v katerem vsak član sodeluje neposredno in ki ima s skupnim vodstvom poslov po načelih vzajemne pomoči članov nalogo, da dviga njihovo gospodarstvo.

2. Zadruga se lahko bavi z vsakim neprepovedanim delom, ki more povečati dohodke ali zmanjšati izdatke njenih zadružnikov, kakor tudi z delom za dvig zdravstvenega in kulturnega stanja svojih članov.

3. Zadruga ali sploh ne deli zadružnikom poslovnega viška, ali ga pa deli sorazmerno s poslom poedinega zadrugarja z zadrugo.

4. Na poslovne deleže more zadruga, ako ima poslovni višek, plačati obresti najvišje do višine eskontne mere Narodne banke; ako sprejema hranilne vloge, obrestna mera na deleže ne sme biti višja kakor na vloge, v nobenem primeru pa obresti na deleže ne smejo biti višje kakor 6%.

5. Zadruga ne daje tanijem članom upravnega in nadzornega odbora, a svojega rezervnega fonda ne more v nobenem primeru deliti med svoje zadružnike.

6. Zadruga posluje samo s svojimi

zadružniki in s svojo poslovno zvezo, vendar zadruga sme:

1. v kreditnih poslih najemati kredite, a zadruga iz točke 9. sprejemati hranilne vloge od nezadružnikov (rezervirano);

2. lastne proizvode in proizvode svojih zadružnikov v predelanem in nepredelanem stanju prodajati nezadružnikom;

3. v poslih zadružnih nabav predmetov, namenjenih uporabi lastnih zadružnikov, vršiti nabave pri nezadružnikih, a nabavljenih predmetov (razen monopolskih) ne sme prodajati nezadružnikom niti v nepredelanem niti v predelanem stanju.

4. V poslih zadružne izdelave in predelave sme:

a) nabavljati od nezadružnikov naprave in druge predmete, potrebne za izdelavo in predelavo (stroje, priprave, pogonski material in slično),

b) od nezadružnikov nabavljati surovine za izdelavo predmetov, namenjenih uporabi zadružnikov,

c) obrtniške zadruga smejo nabavljati material in surovine za predelavo od nezadružnikov in izdelke prodajati nezadružnikom.

5. v zavarovalnih poslih vršiti pozavarovanja do zneska svojih pozavarovanih glavnic,

6. pri poslih skupne nabave in porabe prodajati zavoje (ambalažo) in pokvarjeno in poškodovano robo, kakor tudi odpadke in stranske produkte, dobljene pri zadružni izdelavi ali predelavi, ki ne služijo uporabi njenih zadružnikov, o taki izvršeni prodaji pokvarjene ali poškodovane robe je zadruga dolžna takoj obvestiti svojo revizijsko zvezo,

7. nabavljati od nezadružnikov izvesten čas proizvode v primerih elementarnih ali periodičnih nesreč (uime), vsled katerih bi zadruga ne mogla s

proizvodi svojih zadružnikov zadovoljiti potreb svojih stalnih odjemalcev, dovoljenje za to bo dajalo kmetijsko ministrstvo po zaslišanju Glavne zadružne zveze,

8. prodajati v svojih prodajalnah poleg glavnega proizvoda, svojega ali svojih zadrugarjev, stranske prodajne artikle, naročene od nezadružnikov, brez katerih se glavni proizvod ne more uspešno prodajati, dovoljenje za to bo izdajalo kmetijsko ministrstvo po zaslišanju Glavne zadružne zveze.

1. Zadruga za skupno predelavo in prodajo izdelkov in pridelkov svojih zadružnikov ne morejo teh izdelkov ali pridelkov kupovati od zadružnikov, ampak jih morejo samo sprejeti za skupno prodajo. Zadruga more zadružnikom za te izdelke in pridelke dajati predujme.

2. Pristojna revizijska zveza more, izjemoma, na osnovi utemeljene zahteve zadruga (poslovne zveze) dovoliti izjeme pri tem pravilu in dovoliti zadrugi, da more od svojih članov njihove izdelke in pridelke kupovati, ako člani upravnega odbora in poslovodja zadruga (poslovne zveze) prevzamejo solidarno jamstvo za eventualne izgube, nastale vsled te izjeme, če bi vsled teh izgub bili ogroženi poslovni deleži zadružnikov, ali bi se izgube morale kriti z realizacijo jamstev zadružnikov.

V najem se da dvosobno stanovanje s kuhinjo in vsemi pritliklinami pri Car Aleksandru M. Sobota, Lendavska cesta 11.

Cepjeno trsje

raznih zlahtnih vrst: poščip, dišeči traminec, zlahtnina, damascener, muškat, veltliner, veliki rizling, biser od Chabe, na raznovrstnih amer. podlagah, se dobija pri Francu Seršen v Veržeju. Cena po dogovoru. 2

Lepa stanovanjska hiša,

ki ima 3-4 sobe z vodovodom in elektriko je na prodaj. — Poizvedbe pri: GUSTAV DITTRICH-u M. Sobota. 2

Zahvala.

Vsem, ki so nam ob težki izgubi naše soproge in matere

Kováts Irene, roj. Berke

skušali zmanjšati našo bol z izrazi iskrenega sočustvovanja, ki so darovali vence in ki so spremljali pokojnico k večnemu počitku, izrekamo najpri-srčnejšo zahvalo.

Murska Sobota, dne 14. I. 1936.

Družina Kováts.

ŠEVLJARJI,

KROJAŽI

in ŠIVILJE POZOR!

REDKA PRILIKA

Nekoliko komadov šivalnih strojev levoročnih, flach in krojaških po izredno nizki ceni prodam. Zahtevajte takoj ponudbo, da ne bo prepozno!

Dospele so vse smučarske potrebščine.

Oglejte si zalogo. Cene zelo nizke.

RADIO APARATI PHILIPS IN HORNYPHON
po najnižji ceni na 18 mes. odplačilo.

V Vašem interesu je, da zahtevate čimprej ponudbo.

ŠTIVAN ERNEST Trgovina radio-aparatur
in tehničnih predmetov
MURSKA SOBOTA